

REPOROD

www.sindikat-preporod.hr

Riječ predsjednika

Stolice

Kada su se nakon stanke, kao u pravoj kazališnoj predstavi, na početku drugoga čina scenske dvočinke pod nazivom *Modeli učinkovitog upravljanja neosnovnim djelatnostima u javnoj upravi – prilike za javni sektor i gospodarstvo*, prošloga ponedjeljka ispraznile stolice iz prvoga reda, stolice na kojima su u prvome činu sjedili ministri Milanovićeve Vlade, dakle, kada su Ona i Oni ispraznili svoje stolice, odnekud mi se u glavi pojavila usporedba sa situacijom iz jedne od najpoznatijih tragičnih farsi 20. stoljeća (*Les Chaises*). Naime, kada su protagonisti otišli svako svojim putem, na pozornicu su se trebali uspeti sporedni, drugorazredni, glumci iliti, kako bi ih nazvao Marinović Ugo, *epizodističke nule*. A baš sam se nekako epizodički osjećao dok sam izlazio za govornicu kongresne dvorane Vitičeve Kockice kako bih, podno Pricinog monumentalnog apstraktнog mozaika, sudionicima konferencije obznanio zajedničku odluku svih okupljenih sindikalista kako mi tu više nemamo što tražiti, kako odustajemo od iznošenja svojih pripremljenih izlaganja, kako ne pristajemo na ponižavanje kojem su nas, ničim izazvani, izvrnuli potpredsjednica Opačić, ministri Linić i Jovanović.

Nakon što smo saslušali predstavnike Vlade i predstavnike Hrvatske udruge poslodavaca, dakle, nakon što smo saslušali i one koje smo trebali i one koje nismo trebali, kada je red došao na nas sindikaliste da i jednima i drugima kažemo što mislimo ne samo o *outsourcingu*, najbesmislenijoj Vladinoj reformskoj mjeri, nego i što mislimo o pripremljenom igrokazu, njegovim sudionicima, redoslijedu izlaganja i kojećemu drugom, ispraznjene su nam *stolice otvorile oči*, spoznali smo ključnu poruku koju su nam svojim odlaskom poslali visoki državni dužnosnici: *Možete vi misliti o privatizaciji javnog i državnog sektora što hoćete, možete svoje argumente iznosići do prekosutra, možete uvjeravati, moliti, prijetiti... možete što hoćete, nas uvjeriti a kamoli razuvjeriti, nećete!* Dva desetljeća nakon prvih privatizacijskih marfetluka, nakon što smo mislili da je sama riječ privatizacija omražena na ovim prostorima barem u devet idućih naraštaja, nekim se usijanim glavama još uvijek čini da treba privatizacijskim gadostima okužiti i onečistiti škole, bolnice, staračke domove, ona rijetka mjesta koja je pretvorbeno-privatizacijska pošast dosad poštanjela. Kad već nisu uspjeli bjelosvjetski investitori, kad već nisu uspjeli Ratkove državne investicije, državni će proračun spasiti, a samim time i njezino visočanstvo, Državu, izvesti iz dugogodišnje krize – čistačice, domari i kuharice...

Kad čovjek malo bolje razmisli lakše je smanjiti plaće čistačicama, nego, ne daj Bože, oporezovati najbogatije. Lakše je ukidati radna mjesta školskim domarima nego dokinuti minijature općine. Neusporedivo je lakše štedjeti na učenicima, bolesnicima i starcima negoli na dužnosničkim i zaslužničkim privilegijama. Priča o *outsourcingu* u javnim službama – ogledni je primjer problema koji se lažno predstavlja kao rješenje. Zato vladajuće i ne zanimaju negativna iskustva s *outsourcingom*. Niti tuđa niti domaća. Ignoriraju oni struku i pamet; domaću i bjelosvjetsku. Na njihovu putu prema dolje, oni ionako uvijek mogu računati s hypovsko-poduzetničkom potporom. Uvijek će se među njima naći onih čija privremena adresa još uvijek nije u remetinečkoj ulici Dr. Luje Naletilića 1.

Unatoč stavu Ionescovog *Starog, da je i od otpadaka čovječanstva moguće skuhati dobru juhu*, završimo ovaj uvodnik kako smo ga i započeli, juhica zvana *outsourcing*, mnogima bi mogla prisjeti. Kako onima koji kriomice rade na njenom pripremaju, tako i onima koji bi đavolji pripravak tek trebali kusati. Sindikati su ti koji jedini mogu ili odgoditi ili trajno spriječiti završetak opasnog Vladinog nauma. Oni su ti koji moraju zagaziti u hladne vode Rubikona. *Alea iacta est!*

KOLEKTIVNI UGOVOR ZA ZAPOSLENIKE U OSNOVNOŠKOLSKIM USTANOVAMA

Izgubljeno, pa nađeno!

Priča o izmjenama Kolektivnog ugovora za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama krenula je još 3. svibnja prošle godine. Tada se tražilo brisanje cijelog niza članaka – od 134 članka predviđao se ostanak samo njih 39. Vlada Republike Hrvatske i Sindikata hrvatskih učitelja dokument su potpisali 30. travnja, skoro godinu dana poslije.

Izgubljeno prije pregovora

Kad se govori o ovom Kolektivnom ugovoru (koji na kraju ima ipak 71 članak), treba se prisjetiti svih dogadanja koja su bitno utjecala i na njegov sadržaj i na sam tijek pregovora. Prije svega, tu najprije mislim na činjenicu da je Vlada RH jednostrano raskinula stari Kolektivni ugovor 27. prosinca 2013. te je on prestao vrijediti 27. ožujka 2014. godine. Ovo je, potencijalno, bilo vrlo opasno jer ostanak bez Kolektivnog ugovora znači i ostanak bez cijelog niza prava koja regulira samo i isključivo naš granski kolektivni ugovor. Naravno, ovaj je manevr naše Vlade poslužio isključivo zastrašivanju i prisiljavanju sindikata na popuštanje.

Zatim, ministar je u ožujku ove godine donio novi Pravilnik o normi rada učitelja i stručnih suradnika i time normu „izvkao“ iz Kolektivnog ugovora, onemogućio sindikate da ubuduće utječu na to kako će zaduženja izgledati. Najveći gubitnici su učitelji odgojnih predmeta: likovne, glazbene, tehničke i tjelesne i zdravstvene kulture od kojih će mnogi od jeseni imati puno „tanje“ satnice nego do sada.

A za kraj, kao da sve ovo nije bilo dovoljno, Sabor je Zakonom o uskrati prava na uvećanje plaće po osnovi ostvarenih godina radnog staža ukinuo i dodatak na staž, odnosno vjernost službi od 4, 8 i 10 posto te tako svima onima s 20 i više godina staža oduzeo još jedno od njihovih dosadašnjih prava. Ne smijemo zaboraviti da su sva ova prava bila dio našeg „starog“ Kolektivnog ugovora i da smo i prije završne runde pregovora, dakle, i prije nego je novi Kolektivni potpisani, ostali bez njih. Nažalost, ništa od ovoga kroz pregovore nije vraćeno zaposlenima u osnovnim školama.

Izgubljeno kroz pregovore

A što je to onda konkretno ispregovaran? Većina toga prepisana je iz prijašnjeg Kolektivnog ugovora, ali, nažalost, lošje, umanjeno u odnosu na to kako je bilo do sada. To se posebno odnosi na članak 12. koji regulira posebne uvjete rada. Školama s otežanim uvjetima rada umanjen je dodatak od 20 na samo 10 posto.

Za rad u kombiniranim odjelima uvedene su nove kategorije po broju učenika i to sve, naravno, opet kako bi se i tim učiteljima dodatno smanjili dodaci (uglavnom za 5 posto). Ipak, uvedene su i neke nove kategorije, primjerice zaposlenici koji putuju najmanje 100 kilometara u oba smjera ostvaruju pravo na

Zašto je Sindikat hrvatskih učitelja potpisao ovako mizeran kolektivni ugovor? Zbog članka 24. koji se odnosi na rad Povjerenstava za tehnološke viškove! Istih onih Povjerenstava za koje je ministar Jovanović tvrdio da rade u sumnjivim okolnostima, jer su leglo korupcije i kriminala... A onda nagli dramski obrat! Povjerenstva su opet tu, sastavni dio granskog kolektivnog ugovora i to u istom sastavu i obliku kao i do sada. SHU je zadržao svoju zlatnu koku, a ministar je očito zauzvrat dobio Kolektivni ugovor kakav je želio

dodatak od 5 posto. Ili, oni koji rade u jednom danu u 3 ili više škola, također, dodatak od 5 posto. Kako je ugovoren i ograničenje ostvarivanja ovih prava maksimalno po dvije (najpovoljnije) osnove, lako se može dogoditi da netko tko ostvaruje ovo pravo po dvije povoljnije osnove neće biti plaćen za rad s, recimo, učenicima po prilagođenom programu. A neki drugi učitelj koji nema drugih (povoljnijih) osnove, bit će plaćen za rad s tim istim učenicima. A jedni i drugi će taj posao raditi i pisati mjesecne programe za te iste učenike s kojima će raditi... Žalosno!

Nestao je članak koji se odnosi na prijevoz zaposlenika! Od sada se prijevoz obraćunava po Temeljnom kolektivnom ugovoru. U prijevodu to znači, nepovoljnije nego do sada! Svi koji žive na manje od 2 kilometra od mjesta rada više nemaju pravo na isplatu troškova prijevoza. A i onima koji putuju dalje do mjesta rada, troškovi će se isplaćivati po osnovi nepovoljnijoj za njih. Drugim riječima, svi će dobivati za prijevoz manje nego što su dobivali do sada.

Što se tiče bonusa učiteljima koji imaju 30 i više godina radnog staža, i tu su stvari promijenjene nagore. Naime, članak 36. određuje da se učiteljima koji su proveli više od 30 do 35 godina u radu s učenicima, tjedna norma umanjuje za 1 sat dodatne, dopunske ili izvannastavne aktivnosti, a onima koji imaju više od 35 godina rada za 2 sata neposrednog odgojno-obrazovnog rada. Do sada je to bilo 2, odnosno 4 sata neposrednog odgojno obrazovnog rada i jednima i drugima.

Izgubljeno nakon pregovora

Kolektivnim ugovorom dogovoren je, valjda zbog žurbe oko potpisivanja, i nastavak gubljenja pojedinih prava zaposlenih u osnovnim školama. Naime, člankom 70. dogovoren je da će se u roku od 30 dana pristupiti uređenju Popisa škola s otežanim uvjetima rada. To znači da će broj tih škola biti umanjen, odnosno da će neke škole koje su do sada bile na popisu, otpasti s njega. I da će brojni naši kolege ostati i bez onih 10 posto dodatka na rad u otežanim uvjetima na koje su spali kao rezultat ovih pregovora i ovoga i ovakvoga Kolektivnog ugovora.

Nađeno...

Odgovor na pitanje koje se nameće samo od sebe – zašto je Sindikat hrvatskih učitelja potpisao ovako mizeran kolektivni ugovor – nalazi se u sadržaju jednog jedinog članka, članka 24. A članak 24. odnosi se na rad Povjerenstava za tehnološke viškove! Istih onih Povjerenstava za koje je ministar Jovanović tvrdio da im je odzvonilo jer škole neće služiti za zbrinjavanje tehnoloških viškova, jer ta Povjerenstva rade u sumnjivim okolnostima, jer su leglo korupcije i kriminala, jer će on biti taj koji će isušiti močvaru... A onda nagli dramski obrat! I gle čuda! Nešto što je već bilo izgubljeno, opet je nađeno! Povjerenstva su opet tu, sastavni dio granskog kolektivnog ugovora i to u istom sastavu kao i do sada. SHU je zadržao svoju zlatnu koku, a ministar je očito zauzvrat dobio Kolektivni ugovor koji je i kakav je želio. Pragmatizam ili trgovina, svejedno!

Sebastijan Troškot

Kako političari uglavnom neuvijeno ističu da su proračunske uštude cilj najavljenih promjena, onda promjenu radnog statusa trebamo shvatiti kao način kojim se namjerava doći do zadanog cilja. O kakvima se uštedama radi? Uzmimo za primjer najbrojniju skupinu iz redova nenastavnog osoblja. Plaće svih 7500 školskih čistačica u državnom proračunu sudjeluju sa 0,3 posto pa kad bismo odustali od čišćenja skoro 1300 matičnih osnovnih i srednjih škola te 1200 područnih škola, uštedjeli bismo oko 370 milijuna kuna

Prošloga ponedjeljka, 28. travnja, održana je u Zagrebu konferencija „Modeli učinkovitog upravljanja neosnovnim djelatnostima u javnoj upravi – prilike za javni sektor i gospodarstvo“. Nakon pozdravnog govora potpredsjednice Vlade Milanke Opačić, Marija Hrabec, voditeljica Resorne skupine za provedbu mјere „Outsourcing usluga“ održala je izlaganje „Izdavanje pratećih djelatnosti u javnom sektoru – pregled provedbenih aktivnosti i rezultata analize stanja prema projektnom planu provedbe dugoročnih reformskih mјera fiskalne konsolidacije 2014.- 2016.“. Izlaganje „Mitovi i istine izdvajanja uslužnih djelatnosti iz javnog i državnog sek-

Učinak dvojben, šteta

tora“ održali su Ines Vodanović i Sadmir Hošić iz Hrvatske udruge poslodavaca. Kako su konferenciju nakon spomenutih izlaganja napustili predstavnici Vlade (Milanka Opačić, Slavko Linić i Željko Jovanović) predstavnici sindikata – Siniša Kuhar, Nijaz Karić, Željko Stipić i Krešimir Rožman – odbili su održati pripremljena izlaganja pa ovdje donosimo neznatno kraćeno izlaganje koje je za tu prigodu pripremio Željko Stipić.

Uvijek kada se u protekla dva desetljeća na ovim našim prostorima govorilo o „preskuopoj državi“, „prekobrojnom i neefikasnom javnom sektoru“ te „potrebi bolnih rezova u javnoj potrošnji“, kao jedno od obećavajućih rješenja pojavilo bi

se i izmjешtanje dijela zaposlenika, eufemizirani izraz za privatizaciju dijela državnog ili javnog sektora. Kako je riječ privatizacija s pravom ozloglašena na ovim prostorima, za što odgovornost snose političari dviju garnitura koje su se izmjenjivale na vlasti, prebacivanje velikog dijela zaposlenih iz državnog i javnog sektora u privatni, zamagljeno se naziva tuđicom *outsourcing* ili našim riječima izvlačenje, izmjehštanje, riječima koje više prikrivaju nego otkrivaju. Promjena radnog statusa, naime riječ je o tome da zaposlenik u državnom sektoru postaje zaposlenikom u privatnom sektoru, najmanje je loš skup riječi kojima možemo zamijeniti anglikazm *outsourcing*.

Kako političari uglavnom neuvijeno ističu da su proračunske uštude cilj najavljenih promjena, onda promjenu radnog statusa trebamo shvatiti kao način kojim se namjerava doći do zadanog cilja. O kakvima se uštedama radi i kakav je njihov učinak na smanjenje državnih rashoda? Uzmimo, kada se o školstvu radi, za primjer najbrojniju skupinu iz redova nenastavnog osoblja. Plaće svih 7500 školskih čistačica u državnom proračunu sudjeluju sa 0,3 posto pa kad bismo odustali od čišćenja skoro 1300 matičnih osnovnih i srednjih škola te 1200 područnih škola, uštedjeli bismo oko 370 milijuna kuna. Iako čistačice čine oko 12 posto zaposlenih

u osnovnim i srednjim školama u ukupnoj masi za plaće njihovo sudjelovanje iznosi tek oko 5 posto. Možemo mi i otpustiti sve školske čistačice, možemo, samo da me na Sveticama netko ozbiljno ne shvati, možemo mi čišćenje škola smjestiti među takozvane ostale učiteljske i nastavničke poslove, uvjet školovanja naših učenika ćemo značajno pogoršati, njihove ćemo učitelje i nastavnike dodatno omaložiti, a državnu blagajnu, unatoč jednom i drugom, nećemo spasiti.

Rješenja za političare i poduzetnike

Netko će primjetiti kako se cijenu poslova čišćenja ne može svesti samo na plaće zaposlenika, pa valja prozboriti i o druge dvije stavke, dodacima na plaće proisteklim iz kolektivnih ugovora te o materijalu, sredstvima i zaštitnoj opremi namijenjenih čišćenju školskih objekata. Nakon ukidanja božićnice i regresa, nakon više no trostrukog smanjenja osnovice za jubilarnu nagradu, nakon umanjenja naknade za prijevoz, dodaci i naknade gotovo zanemarivo opterećuju cijenu rada u školama. Zbog višegodišnjeg neusklađivanja materijalnih troškova s rastom cijena energenata, a važno je znati da materijalne troškove školskama isplaćuju županije i gradovi, već godinama troškovi sredstava i opreme za čišćenje tek simbolično sudjeluju u ukupnim materijalnim troškovima škola i njihov je udio 0,85 i 1,5 posto, pa se njima nikakve uštude u proračunima jedinica lokalne uprave ne mogu ostvariti.

Nakon svega izrečenog doista je umjesno pitati kome su potrebna rješenja koja tek neznatno mogu

Čistačice u školama nisu samo zato da bi hodnici bili čisti

Piše
Ivan Burić

Vladin outsourcing zabetonirat će nepisano pravilo po kojem djeca niže obrazovanih roditelja i sama ostaju niže obrazovana, zatočena u krugu svoje socijalne klase

Pritom se očekuje da će razina usluge povjerene privatnim poduzetnicima koji će preuzeti „tehničko osoblje“, zbog same logike tržišne ekonomije, biti na višoj razini. I dok je ovo hladnoj ekonomskoj racionalnosti teško išta prigovoriti, a bespredmetno ju je napadati iz popularnog naivno-ideološkog diskursa „kritike neoliberalizma“, navedena ideja o *outsourcingu* tehničkog osoblja u sebi sadrži jedan dugoročno potencijalno ozbiljan socijalni defekt. On proizlazi iz činjenice da ono što je dobro za ekonomiju ne mora uvijek biti dobro i za društvo u cijelosti ili za pojedine društvene slojeve. Dručkije rečeno, ekomska racionalnost često ne proizvodi društvenu racionalnost. U slučaju navedenog *outsourcinga* taj socijalni defekt dobro predočava stih jedne stare pjesme koji glasi „pa-pa proletari!“

Naime, ovim *outsourcingom* oko 20 000 ljudi zauvijek će biti izdvojeno iz specifičnih radnih za-

jednica kojima su generacijama pripadali. To izdvajanje obuhvatit će ljude iz nižih socioekonomskih slojeva kojima je upravo karakter ustanova u kojima su bili zaposleni pružao prilično važno područje socijalne inkluzivnosti. Jer, sve to tehničko osoblje kojem prijeti izdvajanje bilo je, a to je vrlo važno, egzistencijalno, socijalno i emotivno duboko ukorijenjeno u zajednice za čije su potrebe kuhalili, čistili ili prali.

Sve te čistačice i kuharice – u vrtićima, školama, na fakultetima ili sudovima – bile su sastavni dio tih institucija, ne samo u funkcionalnom smislu već i u smislu socijalnih veza koje su u njima uspostavile, kao i socijalnog iskustva koje su u njima stjecale. Biti sastavni dio zajednice koju u velikoj mjeri čine osobe koje su na višoj razini socijalne i ekonomiske hijerarhije, biti u svakodnevnom doticaju s osobama drukčijeg kulturnog habitusa, životnog stila ili socijalnog porijekla mehanizam je nadogradnje novih elementa u

postojeći socijalni i kulturni kapital, pojačalo socijalnog kapitala koji pojedinac posjeduje, a time i sredstvo koje barem donekle premošćuje segregacijske barijere između pojedinih društvenih grupa.

Zbog toga je opća društvena korist socijalnog iskustva koje nastaje kao posljedica interakcija između pripadnika različitih društvenih slojeva višestruko značajna. Posebice je značajna iz perspektive međugeneracijske socijalne mobilnosti. Jer, iako je Hrvatska već dulji niz godina relativno klasno zatvoreno društvo, vrlo vjerojatno je barem pokoje drijete neke od tih spremaćica upisalo fakultet koji su one čistile, zaposlilo se u bolnici u kojoj su kuhalile ili slušalo priče o nekim profesorima, sucima i doktorima koji svakodnevno pozdravljaju njihove majke, koji im čestitaju Božić i Novu godinu ili ponekad s njima popiju kavu.

Možda su upravo akteri u takvim pričama za neke djece glave bili pozitivni identifikacijski modeli, poželjni uzori iz nekog drugog svijeta kojem su se zatim i sami jednom, manje ili više uspješno, pokušali pridružiti. Akcijom izdvajanja popratnih djelatnosti ovako

konstruiran „zajednički“ svijet života u našim javnim ustanovama zauvijek će nestati. Kuharice, domari i spremaćice, kao što je to odavno slučaj sa zaštitarima angažiranim na portama naših ustanova i poslovnih zgrada, postat će samo slučajni prolaznici u institucijama u kojima će biti angažirani. Time će se i potencijal međugeneracijske socijalne mobilnosti nižih društvenih slojeva dodatno smanjiti.

Ukratko, prilično je izgledno da će *outsourcing* o kojem se posljednjih dana dosta govori, iako ekonomski vjerojatno opravдан, imati i više nego izvjestan učinak u pogledu dalnjeg društvenog zatvaranja – podizanja još čvršćih zidova između različitih društvenih slojeva. On će dodatno zabetonirati nepisano pravilo po kojem djeca niže obrazovanih roditelja i sama ostaju niže obrazovana, drugim riječima dugoročno zatočena u krugu svoje socijalne klase. Stoga, promatrajući ovaj proces s prozora viših katova ustanova u kojima se planira provesti „izdvajanje“, visokoobrazovani državni službenici, stručnjaci te profesionalci uskoro će i doslovno moći zapjevati „pa-pa proletari!“

višestruka

utjecati na državni proračun, a samim time i na smanjenje proračunskog deficitia? Ova su rješenja potrebna političarima i poduzetnicima. Kako se radi o jednoj od mjera koje nam nameću strane međunarodne finansijske institucije, a kako nam je država već godinama u klasičnom dužničkom ropsstvu u odnosu na njih, bespovrorno prihvatanje nametnutih rješenja predstavlja obrazac ponasanja dviju političkih garnitur koje se u Hrvatskoj izmjenjuju na vlasti. Jedan je ministar mjesec dana prije ankete provedene u školama, dva mjeseca prije sastanka potpredsjednice Vlade sa sindikatima, nikad opovrgnuto izjavio: „Do kraja godine u školama ide i outsourcing, odnosno izvlačenje iz sustava djelatnosti koje nisu vezane uz primarnu djelatnost, poput čistačica.“ (Slobodna Dalmacija, 9. siječnja 2014). Ako je ministar upućeniji od svojih kolega, nije li na djelu fingiranje socijalnog di-

2.711 kuna (početnica) do 3394 kuna (44 godine staza). Radi se ipak za oko tisuću kuna većem iznosu od propisane minimalne plaće (2975 kuna bruto). Isplata minimalnih plaća, čak i bez otpuštanja i dizanja ukupnih troškova, omogućava i plaćanje PDV-a državi (stotinjak milijuna kuna) i oko 60 milijuna kuna za ostale troškove i zaradu. Ukratko, država je ispunila obećanja i ubrala nešto dodatnog poreza, poduzetnici su uspostavili ili proširili svoje aktivnosti. Jedno i drugo ostvareno je zahvaljujući smanjenju plaća radnicima. Prvo poluvrijeme „đavolje utakmice“ ovim je završeno. U drugom nam poluvremenu slijede otpuštanja radnika i povećavanje cijena usluga pod prijetnjom smanjenja kvalitete.

Cijene rastu, kvaliteta usluge pada

A da promjena radnog statusa radnicima u javnim službama ne-

Možemo mi i otpustiti sve školske čistačice, možemo mi, samo da me na Sveticama netko ozbiljno ne shvati, i čišćenje škola smjestiti među takozvane ostale učiteljske i nastavnicike poslove. Time ćemo samo uvjet te školovanja naših učenika značajno pogoršati, njihove ćemo učitelje i nastavnike dodatno omalovažiti, ali državnu blagajnu, unatoč jednom i drugom, nećemo spasiti

jaloga i dovođenje sindikata pred svenčen čin.

Poduzetnicima, s druge strane, u zemlji krahiralih gospodarskih aktivnosti, svaki se posao čini i privlačnim i poželjnim. Osobito ako je riječ o koliko-toliko sigurnoj naplati i ako je riječ o mogućnosti kakve-takve zarade. Iako bi netko pomislio da u postojećim uvjetima (propisana kvadratura po izvršitelju, male plaće, nikakvi dodaci i naknade, male mogućnosti uštende u nabavci materijala i opreme) poduzetnici nemaju interesa za ovaku vrstu poslovnih aktivnosti, brojke to opovrgavaju. Netoplaće školske čistačica kreću se od

minovno vodi ili u smjeru poskušanja usluga ili opadanju njihove kvalitete, ukazuju nam brojni primjeri iz Hrvatske. No, kako mi u Hrvatskoj uvek vjerujemo više drugima nego sebi samima, navest će i nekoliko primjera iz Njemačke. Nakon što su čišćenje škola povjerni servisima, baš u Njemačkoj svjedočimo „povratku na staro“, otkazivanju servisima i zapošljavanju vlastitih čistačica. Tako pokrajinski vijećnik Thomas Schiebel komentira: „Možemo utvrditi kako je vlastito čišćenje Friedrich-List gimnazije Gemunden i Državne srednje škole Gemunden ekonomičnije od vanjskog čišćenja. Pri-

Martin Niemöller

Prvo su došli

Prvo su došli po čistačice, a ja se nisam pobunio jer nisam bio čistačica.

Zatim su došli po glazbenjake i likovnjake, a ja se nisam pobunio jer nisam bio glazbenjak ili likovnjak.

Zatim su došli po sindikaliste, a ja se nisam pobunio jer nisam bio sindikalist.

Zatim su došli po vjeroučitelje, a ja se nisam pobunio jer sam bio ateist.

Zatim su došli po mene, a tada više nije bilo nikoga da se pobuni.

Parafrasa: Miljenko Hajdarović

MAIN POST – REGIONAL GEMÜNDEN

Kad sami čiste, za okrug ispadne jeftinije

Čišćenje na školama u Gemündenu i dalje s vlastitim osobljem

„Na pravom smo putu“, ustvrdio je okružni vijećnik Gerhard Kraft (Zeleni), a pokrajinski vijećnik Thomas Schiebel je rezultat dvogodišnjeg eksperimenta na školama u Gemündenu nazvao „jeftinijim i boljim“. Ovdje se okrug Main-Spessart u svrhu eksperimenta vratio čišćenju zgrada Friedrich List gimnazije i Državne srednje strukovne škole vlastitim osobljem umjesto davanja posla vanjskim tvrtkama.

Da angažiranje slobodne ekonomije nije uvijek povoljnije i bolje, iskusio je okrug Main-Spessart. Okružnom odboru za školstvo, sport i kulturu je na sjednici u gimnaziji u Gemündenu sada podastrijet rezultat na dvije godine ograničenog eksperimenta čišćenja školskih grada.

Prijevod: Željka Končić

tom još uopće nije uzeto u obzir zadovoljstvo korisnika i osoblja kao pozitivniji učinak čišćenja.“ Nerasipni i pedantni Nijemci su na primjeru ovih dviju škola utvrdili kako se uštedjelo minimalno 15 550 eura godišnje.

Mi u školstvu ne možemo govoriti o „hrani kao lijeku ili terapiji“, ne možemo govoriti ni o povezanosti higijenskih uvjeta i stupnja smrtnosti pacijenata, ali možemo i moramo govoriti o negativnim posljedicama uzrokovanim ovim. Zadržimo se i dalje na čistačicama.

Naime, unatoč postojanju normativa, utvrđenih dvama pedagoškim standardima, od 600 m² zatvorenog prostora po čistačici u osnovnoj i 800 m² u srednjoj školi, u školama se stanje značajno razlikuje od propisanog. Tako recimo u jednoj istarskoj osnovnoj školi koja ima 7634 m² unutarnjeg prostora na poslovima čišćenja radi 5,5 čistačica iako bi ih trebalo biti 13 prema propisanoj kvadraturi. S druge strane u jednoj dalmatinskoj osnovnoj školi na 2919 m² na poslovima čišćenja zaposleno je 6 čistačica, dakle 1 čistačica je viška. Teško je očekivati da bi bilo koji poduzetnik pristao na preuzimanje ovih radnika bez prethodno provedenog uskladišavanja s propisanim standardima.

Stanje je posebno neuređeno u onim situacijama gdje dvije škole dijele istu zgradu. Isti prostor od 9 092 m² za jednu zagrebačku školu čisti 8, a za drugu 6 čistačica. Prema propisanoj kvadraturi na poslovima čišćenja ove zgrade trebalo bi biti zaposleno 11 čistačica, dakle 3 su čistačice viška. Treći je problem neriješen status vanjskog prostora naših škola i sportskih dvorana. Uz domare, čistačice tu također sudjeluju u održavanju i ovih prostora čija površina nerijetko višestruko premašuje unutarnji prostor škole. Tako škola, koju smo naveli, uz 9 092 m² unutarnjeg prostora ima i sportsku dvoranu i igralište (1900 m²) i dvorište s parkom (15 000 m²). Obvezne čistačice u pogledu održavanja vanjskih površina, također, će morati biti preciznije uređene nego sada u slučaju promjene radnog statusa zaposlenika.

Hoće li škole biti čišće?

No, ako se sve ovo nekako i riješi, ipak ostaje pitanje kako će se rješenje odraziti na funkciranje školskih ustanova, na odgojno-obrazovni rad radi kojeg one i postoje?

Hoće li škole biti čišće i urednije nego što su sada? Može li se uštedjeti na poslovima čišćenja?

Što su čistačice danas u našim školama poznato mi je i kao učeniku i kao srednjoškolskom profesoru i kao roditelju i kao sindikalnom predstavniku. I stvarno i papirnato! Stvarno mi je poznato iz života, papirnato iz opisa poslova čišćenja u pedagoškim standardima, internim školskim pravilnicima i slično. Kad smo kod opisa poslova živo me zanima na koje će poslove, od čak 13 pojedinačno navedenih dnevnih, 5 tjednih i 4 ostala, naši poduzetnici pristati? Ne sumnjam da će se broj pojedinačnih poslova, ako ne odmah a ono postupno, smanjivati. Time će se ugroziti uspostavljena kvaliteta higijenskih uvjeta u kojima se odgajaju i obrazuju naša djeca. Temeljem iskustva tvrdim da će promjena radnog statusa školskih čistačica izazvati pogoršanje higijenskih uvjeta u našim školama; rasipništvo, odnosno neracionalnosti u trošenju energenata i higijenskih potrepština; ozbiljne poremećaje u podjeli hrane osnovnoškolcima; produbljivanje problema sigurnosti učenika i imovine; pogoršanje međuljudskih odnosa i, na kraju, sociolozi upozoravaju, dokidanja postignute socijalne inkluzivnosti radnika iz takozvanih depriviranih društvenih skupina.

Pojednostavljeno, čistačice, zaposlene u privatnim tvrtkama, umjesto nerazdvojnog dijela „školskog organizama“ postat će njegovo „strano tijelo“. Ne zaboravimo da su čistačice do sada sudjelovale u radu radničkog vijeća, birale predstavnike u školskom odboru, izravno i neizravno odlučivale o bitnim pitanjima za funkcioniranje škola. Čistačice, zaposlene u našim školama, brinu o racionalnom trošenju energenata, zatvaraju prozore, zavrću i odvrću radnjatore, kontroliraju troši li se voda nepotrebno u zahodima i sportskim svačionicama. Hoće li to na isti način činiti netko tko će možda u jednom danu jednu školu mijenjati drugom? Odgovor je: Teško!

S čistačicama u dobru i zlu

Posebno je važno pitanje utjecaja čistačica na sigurnost u školama. Kako u školama nema zaštitara, čistačice su često jedine odrasle osobe s kojima se neželjeni posjetitelji mogu susresti, za

vrijeme trajanja nastave, na ulazu u školu i na školskom hodniku. Poznato mi je više slučajeva da su baš čistačice bile te koje su pozvala na vrijeme policiju ili hitnu pomoć. Razmišljam li o tome oni eksperti koji misle da čistačice kad ne čiste nemaju što raditi u školama? Uz, nazovimo ih tako, službene poslove, čistačice u školama su tu kad treba pomoći kuharicama u podjeli obroka. Pomažu i oko učenika sa zdravstvenim teškoćama integriranim u redovite ili posebne razredne odjele. Od ukupno 18 tisuća naših učenik s teškoćama njih više od 2 tisuće imaju ozbiljne motoričke i druge zdravstvene probleme. Zanima me hoće li i kako ovi dodatni važni poslovi naših čistačica biti regulirani kroz ugovore škola s privatnim tvrtkama?

Na kraju, nešto što može razumjeti u glavnom onaj tko radi u školama. Naše čistačice s nama učiteljima i nastavnicima dijele i dobro i zlo. One su s nama na proslavama, na izletima, ali i u štrajkovima, na prosvjedima... U visoko feminiziranim djelatnostima, zaposlenice s najvišim stupnjem stručne spreme i zaposlenice sa završenom osnovnom ili srednjom školom rade jedne pored drugih. Desetljećima se svakodnevno u našim školama (socijalna inkluzivnost) ruše barijere koje razdvajaju društveno uspješnije od neuspješnijih. Znam barem nekoliko čistačica čija su djeca završila fakultete. Jedna učiteljica sada s dnevnikom ulazi u iste učionice u koje je njezina majka cijeli svoj radni vijek ulazila s partvišom i krpom u rukama.

Iako sam se u prvom dijelu usredotočio na argumentaciju kojom se osporava ekonomski racionalnost izdvajanja popratnih djelatnosti u osnovnom i srednjem školstvu, a u drugom dijelu ukazao i na pojedine aspekte društvene neracionalnosti najavljenih rješenja, na kraju ću povezati jedno s drugim: ekonomski racionalnost često ne proizvodi društvenu racionalnost! Razlika između glupih i pametnih je u tome što to prvi uče na tuđem, a drugi na vlastitom primjeru. Nije li vrijeme da se svi skupa u ovoj zemlji zamislimo, bez obzira kojim interesima bili vođeni, i da jednom za svagda prestanemo s nepodnošljivom lakoćom donositi loše i štetne političke odluke. Na kraju, umjesto zaključka, rečenica iz Kristove prisopodobe o sijaču „Tko ima uši, neka čuje!“ (Matej, 13.)

7. travnja Predsjednik Sindikata sudjelovao na sastanku sindikalne podružnice u zagrebačkoj Školi za medicinske sestre Mlinarska. Sastanak je vodila povjerenica Marija Gazzari. Gubitak pojedinih materijalnih prava zbog otkazivanja srednjoškolskog kolektivnog ugovora i neizvjestan radno-pravni status nenastavnog osoblja zbog najavljenе privatizacije u javnim službama – dvije su teme o kojima se na sastanku najviše raspravljalo.

8. travnja Održana 57. sjednica Središnjeg odbora Nezavisnih hrvatskih sindikata. O spornim rješenjima u pregovorima sindikalnih središnjica i Vlade Republike Hrvatske o Zakonu o radu govorio je predsjednik NHS-a Krešimir Sever. Izmjene Zakona o radu nalaze se pred drugim čitanjem i usvajanjem u Saboru. Značajnih pomaka u pogledu rješavanja otvorenih pitanja nema, ali ima sve očitnijeg razmimoilaženja među sindikalnim središnjicama. Središnji je odbor odlučio ispod koje razine se u pregovorima neće ići ni pod cijenu gubitka zajedništva sa sindikalne strane.

11. travnja Osnovana podružnica Preporoda u osnovnoj školi Popovača. Na osnivačkoj sjednici za prvog povjerenika izabran je Dražen Čukelj, dok je za zamjenika povjerenika izabran Miro Matijaš. Nakon osnivanja podružnice u Osnovnoj školi Popovača na području Sisačko-moslavačke županije Preporod djeluje u 8 osnovnih i 6 srednjih škola. ČESTITAMO!

2014.- 2016. Izlaganje „Mitovi i istine izdvajanja uslužnih djelatnosti iz javnog i državnog sektora“ održali su Ines Vodanović i Sadmir Hošić iz Hrvatske udruge poslodavaca. Kako su konferenciju nakon spomenutih izlaganja napustili predstavnici Vlade (Milanka Opačić, Slavko Linić i Željko Jovanović) predstavnici sindikata su odbili održati pripremljena izlaganja (Siniša Kuhar, Nijaz Karić, Željko Stipić i Krešimir Rožman). Svi su sindikalni predstavnici napustili konferenciju prije početka drugoga dijela.

28. travnja Održana dugo najavljivana konferencija „Modeli učinkovitog upravljanja neosnovnim djelatnostima u javnoj upravi – prilike za javni sektor i gospodarstvo“. Nakon pozdravnog govora potpredsjednice Vlade Milanke Opačić, Marija Hrabec, voditeljica Resorne skupine za provedbu mjere „Outsourcing usluga“ održala je izlaganje „Izdvajanje pratećih djelatnosti u javnom sektoru – pregled provedbenih aktivnosti i rezultata analize stanja prema projektnom planu provedbe dugoročnih reformskih mjera fiskalne konsolidacije

29. travnja U Zagrebu održana tiskovna konferencija „Outsourcing – najlošija Vladina mjeru“ s koje su Spomenka Avberšek, predsjednica Samostalnog sindikata zdravstva i socijalne skrbi i Željko Stipić, predsjednik Sindikata Preporod iznijeli svoje ocjene o neuspjehu Vladine konferencije o outsourcingu, ali i upozorili na različite štetne posljedice provedbe outsourcinga u zdravstvu i školstvu.

30. travnja U prostorijama Preporoda održan radni sastanak predstavnika sindikata koji djeluju u državnim i javnim službama. Državne su službe na sastanku predstavljali Boris Pleša i Zdravko Lončar, dok su sindikate koji djeluju u javnim službama predstavljali Spomenka Avberšek, Anica Prašnjak, Nijaz Karić, Višnja Stanišić, Nevena Čeliković, Dalimir Kuba i Željko Stipić. Na sastanku se razgovaralo o zajedničkim aktivnostima koje bi uslijedile kao sindikalni odgovor na provođenje outsourcinga u državnim i javnim službama. Idući sastanak je dogovoren za 8. svibnja.

* Ministar Željko Jovanović i predsjednica Sindikata hrvatskih učitelja Sanja Šprem potpisali Kolektivni ugovor za zaposlenike u osnovnoškolskim ustanovama. Kolektivni ugovor vrijedi do 12. prosinca 2016. godine. Zaposlenici kojima se nadoknađuju troškovi prijevoza i zaposlenici kojima pripadaju

dodaci za otežane uvjete rada – dvije su skupine zaposlenih koje će najviše biti pogodene negativnim učincima novog osnovnoškolskog Kolektivnog ugovora.

1. svibnja Povjerenici i članovi Preporoda sudjelovali u obilježavanju Međunarodnog praznika rada snimanjem milenijske fotografije Šime Strikomana kojom se simbolizira značaj 1. svibnja i predstavlja sindikalna borba za očuvanje „triju osmica“ kroz aktualne pregovore o Zakonu o radu.

Milenijska fotografija Šime Strikomana

**POSTANI
PROMOTOR
PREPORODA**

TEL. 01 48 14 891

**POZIV
NA SURADNU**
**Zahvaljujući vašim
tekstovima,
fotografijama i
karikaturama neka naše
glasilo bude još
kvalitetnije i
raznovrsnije. Vaše
prilage šaljite na:**
ured@sindikat-preporod.hr

6 NOVI LIST Subota, 3. svibnja 2014.
Srijeda, 30. travnja 2014.

SINDIKAT PREPOROD ■ PROTIV ODLUKE O OUTSOURCINGU U ŠKOLAMA

Stipić: Škole će postati prijave i nesigurne

U Sloveniji su servis pravonice rublja u bolnicama preuzeli Talijani i Austrijanci, a onda za te poslove uvezli radnike iz istočnih zemalja, rekla je Spomenka Avberšek

– Nenastavno osoblje bilo je s nama na prosvjedima, i s pravom očekuju da sindikat sada zaštiti njihova prava. Ne radi se o smanjenju proračunskog deficitia, nego o sprezi ministrica Opačić, Jovanović i Linića i privatnika iz HUP-a, a država ne računa s uštedama već s novcem od PDV-a i smanjenjem broja zaposlenih u javnom sektoru, upozorio je jučer Stipić na zajedničkoj konferenciji za novinare s čelnicom Samostalnog sindikata zdravstva Spomenkom Avberšek.

– Kad bi sad dali otkaze svim čistačicama u školama, uštedjeli bi ukupno 370 milijuna kuna godišnje ili 0,3 posto državnog proračuna. Čistačice čine 12 posto zaštićenih u školama, a plaće im se kreću u rasponu od 2.750 kuna do 3.300 kuna za čistačicu sa 44 godine radnog staža, upozorava predsjednik Preporoda te dodaje da uštede ne treba očekivati ni na sredstvima za rad jer ona u ukupnim materijalnim troškovima škole zauzimaju tek od 0,85 do 1,5 posto.

Dok tvrde da će im kod privavnici biti bolje, HUP-ovi, veli Stipić, zaboravljaju da čistačice u školama nisu

resirane za oko 7.500 čistačica.

– Dok bi sad dali otkaze svim čistačicama u školama, uštedjeli bi ukupno 370 milijuna kuna godišnje ili 0,3 posto državnog proračuna. Čistačice čine 12 posto zaštićenih u školama, a plaće im se kreću u rasponu od 2.750 kuna do 3.300 kuna za čistačicu sa 44 godine radnog staža, upozorava predsjednik Preporoda te dodaje da uštede ne treba očekivati ni na sredstvima za rad jer ona u ukupnim materijalnim troškovima škole zauzimaju tek od 0,85 do 1,5 posto.

Dok tvrde da će im kod privavnici biti bolje, HUP-ovi, veli Stipić, zaboravljaju da čistačice u školama nisu

Bilo bi dobro da u školama zaposle što više doušnika, kad već ne mogu pedagoge, psihologe i logopede

Zeljko Stipić

Večernji list

Glas Slavonije

Jutarnji LIST

SLOBODNA DALMACIJA

24 SATI

NOVI LIST